STUDIA UNIVERSITATIS BABEȘ-BOLYAI series Historia, fasc. I, 1971, 142 p.

Revista prezintă în cele 142 de pagini rezultatul muncii științifice a istoricilor clujeni, unele articole sînt comunicări prezentate la sesiunea cadrelor didactice din 29—30 mai 1970.

Un articol de istorie veche a lui M. Bărbulescu, intitulat „Două reprezentări inedite ale Dianei" (p. 17—21), aduce noi dovezi despre practicarea cultului acestei zeițe care probabil a cuprins și populația romanizată a Daciei.

Studiul de istorie medie a lui I. Pataki „Exploatarea fierului în comitatul Hunedoara la începutul secolului al XVI-lea", este rodul cercetărilor făcute de către autor în arhivele de la Nürnberg. Sînt dovezi importante despre nivelul exploatării și prelucrării fierului prin folosirea forței hidraulice și problema mîinii de lucru. Se analizează cantitatea de fier produsă într-un an (1517) și întrebuințarea ce se dă produsului care, în mare parte, este destinat vînzării, realizîndu-se venituri de 400—500 florini.

Cercetătorul M. Porumb, mergînd pe linia unei vechi preocupări, în articolul „Ușile împărătești de la Oncești și Budești Susani. Contribuții privind icoanele maramureșene din secolul XVII" (p. 31—38), prezintă cîteva monumente de pictură maramureșeană, care merg pe linia școlilor bizantine de zugrăvit, trecute, însă, prin filieră moldovenească. Autorul constată că este vorba de opera unor meșteri locali, contaminați și de arta renașterii, ce se face simțită în detalii și în introducerea elementelor de peisaj.

M. Roșca Rosen în „Veniturile și cheltuielile bănești ale domeniului Bonțidei (1780—1820) (p. 39—62), urmărește problema veniturilor bănești obținute de proprietari, conții Banffy, care sînt în continuă creștere ajungînd în 1807 de 800%. Se constată o preocupare pentru a produce cît mai mult pentru piață, deci existența relațiilor capitaliste ; însă venitul în majoritate este, consumat în mod neproductiv, devenind o piedică în transformarea domeniului într-o întreprindere de tip capitalist.

B. Cselenyi prezintă „Cîteva date privind Clujul în perioada absolutismului" (p. 63—72). Analizează activitatea administrativă a conducerii orașului în anul 1853. Sînt date inedite, prelucrate din Arhivele statului Cluj, după cărțile proceselor verbale. Autorul scoate în evidență viața unui oraș cu administrația tradițională, funcționari slab retribuiți cu o competință nedelimitată concret, ce vor să controleze direct toată activitatea orășenească.

Aurelia Bunea în „Susținătorii problemei transilvane în Parlamentul României perioada (1892—1899)" (p. 73—88), urmărește pe baza informațiilor culese din Dezbaterile Senatului, abordarea problemei Transilvaniei în Parlament și purtătorii ei de cuvînt, atît sub guvernarea conservatoare cît și sub cea liberală. Personalități marcante din viața politică și culturală a țării devin mesageri ai acestei probleme. Intelectualitatea a contribuit mult la educarea unei conștiințe naționale a poporului român.

Vasile Vesa în articolul „Din activitatea diplomatică a Antantei și Puterilor Centrale în România în cursul anului 1914". (p. 89—99), scoate în evidență rolul și interesul pe care-l prezenta România pentru diplomația celor două blocuri europene. Sînt expuse principalele acțiuni întreprinse pentru a fi atrasă de partea unuia din grupuri de state și principalele cauze pentru care România va opta pentru Antantă. Ea rămîne la început neutră datorită intereselor majore ale poporului, ostilă politicii dusă de curtea regală română.

Aurel Pantea analizează într-un stil concis în „Aspecte din viața și lupta minerilor de la societatea Mica din Brad în anii 1924—1925" (p. 101—107), condițiile grele în care munceau minerii societății aurifere „Mica", direcția minei făcîndu-se foarte des vinovată de violarea contractului colectiv. Din aceste motive izbucnește o grevă care se termină printr-o victorie.

Aniversării glorioase a semicentenarului Partidului Comunist Român îi sînt dedicate două articole.

„P.C.R. promotorul progresului social și național în perioada interbelică" de I. Chisu și I. Leicu (p. 3—17), reprezintă o prezentare a meritelor Partidului Comunist, care încă de la înființare, 1921 pe baza unei temeinice analize sociologico-politice a realităților românești, a fundamentat linia politică clară ce urma să înfăptuiască idealul socialist P.C.R., a stabilit rolul clasei muncitoare de autentic promotor al progresului social și național și de cunoaștere precisă, pe baza condițiilor social-istorice, a sensului dezvoltării societății românești.

I. Chisu în „Tematica manifestelor P.C.R. în anii 1930—1940" (p. 109—120), prezintă rolul propagandistic al manifestelor difuzate de către comuniști, mijloc de educare revoluționară. Abordînd o variată și vastă arie tematică, au dat explicații adevărate asupra evenimentelor interne și internaționale, ajutînd masele la înțelegerea liniei politice pe care trebuie s-o urmeze.

Revista mai cuprinde 11 note și recenzii, asupra unor cărți și studii apărute recent și o Cronică, ce informează despre participarea cadrelor didactice de la Facultatea de istorie din Cluj la Congrese și sesiuni de comunicări ; de asemenea și prezența lor în străinătate pentru documentare sau specializare.

Revista continuă, prin caracterul științific al articolelor, contribuția la dezvoltarea istoriografiei românești.

Adriana Morar